EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

EYLÜL 2017

Sayı 53

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Eylül ayı küresel ekonomi açısından, doğal afetlerin ve politik gerilimlerin etkisiyle risklerin ön plana çıktığı bir dönem olmuştur. Dolar son iki yılın en düşük seviyesine gerilemiş; S&P 500 Endeksi ve Dow Jones Sanayi Endeksi'nde kayıplar yaşanmıştır. Diğer taraftan, Kuzey Kore'nin füze atışlarını sürdürmesi, uluslararası politikada gerilimin tırmanmasına ve kayıpların artmasına sebep olmaktadır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings tarafından yayımlanan güncel bir raporda 2016'da yavaşlayan küresel kredi büyümesinin 2017'de büyük bir ihtimalle tekrar istikrar kazanacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, kredi büyümesi 2008 küresel krizinden bu yana rekor düşük seviyede bulunmaya da devam etmektedir.

Küresel imalat PMI değeri, Ağustos ayında son 75 ayın en yüksek değerini alarak 53,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ABD

ABD'de tüketici fiyatları Ağustos ayında beklentilerin üzerinde gerçekleşerek yıllık bazda %1,9 artış kaydetmiştir. Enflasyonun beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz artırım politikası üzerinde de etkili olmaktadır.

Irma kasırgasının yarattığı olumsuz etkiler ve ABD'nin Kuzey Kore ile yaşadığı gerginlikler yatırımcıların risk iştihanı ve Dolar'ın gücünü zayıflatmaktadır. Buna karşın, ABD Başkanı Donald Trump'ın ekonomik vaatlerini yerine getirme doğrultusunda attığı vergi reformu adımları, Dolar'daki değer kaybını dengelemektedir. Söz konusu dengeleyici etkiyle ABD 10 yıllık devlet tahvil getirileri tekrar %2,20 düzeyine yükselmiştir.

ABD imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre gerileme kaydederek 52,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

Euro Bölgesi'nde GSYH yılın ikinci çeyreğinde beklentilerin üzerinde gerçekleşerek yıllık olarak %2,3 artış kaydetmiştir. Artışta özellikle kamu ve hanehalkı tüketim harcamalarının yükselişi etkili olmuştur.

Ekonomik gidişat hakkında bir diğer önemli gösterge olan enflasyon, Ağustos'ta beklentilerin üzerinde gerçekleşerek %1,5 artmıştır ve son 4 ayın en yüksek seviyesini görmüştür. Enflasyonun bu hızlı artışında özellikle gıda ve yakıt başta olmak üzere enerji fiyatlarındaki yükseliş etkili olmuştur. Enflasyonun gidişatı, Avrupa Merkez Bankası'nın teşvik programı ile ilgili kararlarında da etkili olmaktadır.

Avrupa sanayisinin önemli göstergelerinden olan otomobil satışları ise yılın ilk 8 ayında geçen yılın aynı dönemine göre %4,4 artış kaydetmiştir.

Euro Bölgesi imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre artış kaydederek 57,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ALMANYA

Almanya ekonomisi 2017 ikinci çeyreğinde tüketici harcamalarının artmasının etkisiyle bir önceki çeyreğe göre %0,6 büyüme kaydetmiştir. Söz konusu veri itibariyle, 2011'den bu yana en güçlü yıllık büyüme gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, tüketici ve kamu harcamalarının büyümeyi yılın geri kalanında da desteklemeye devam edeceği beklenmektedir.

Bir diğer veri olan iş dünyası güven endeksi de beklentilerin üzerinde gerçekleşerek 115,9 değerini almıştır. Bu açıdan Almanya'nın 2017'de 2011'den bu yana ilk kez %2'nin üzerinde büyüme kaydedeceği yönündeki işaretler güçlenmektedir.

Almanya imalat PMI değeri, Ağustos ayında son 2 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleşerek 59,3 değerini almıştır.

JAPONYA

Japonya ikinci çeyrek GSYİH'sı %1'den %0,6'ya revize edilmiştir. Ancak, aşağı yönlü revizyon herhangi bir olumsuzluğa işaret etmeyip, Japonya ekonomisinin hala güçlü bir seyirde olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomideki olumlu gidişatın bir diğer göstergesi olarak Japonya perakende satışları Temmuz ayında yıllık bazda %1,9 artmıştır. Alt kalemler bazında özellikle elektronik aletlerdeki, kozmetik ve tekstil sektöründeki satışlar dikkat çekmektedir.

Japonya imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre önemli bir değişim göstermeyerek 52,2 değerini almıştır.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin'de tüketici güveni Temmuz ayında yirmi yılı aşkın bir sürenin en güçlü seviyesine ulaşmıştır. Ekonomi uzmanları, güçlü işçi piyasası ve bununla ilişkili sağlam gelir büyümesinin tüketici güvenini desteklediğini ifade etmişlerdir.

Diğer taraftan ekonomik büyüme yılın ikinci çeyreğinde de ilk çeyreğinde olduğu gibi %6,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, ekonominin yılın ilk yarısında başarılı bir performans sergilediği anlaşılmaktadır.

Bu olumlu gelişmelere karşın ekonomik faaliyetler Ağustos'ta beklenmedik bir şekilde yavaşlamıştır. Sanayi üretimi yılın en düşük düzeyinde gerçekleşirken, sabit yatırımlar ve perakende satışlar da beklentilerin altında kalmıştır. Sabit yatırımların 1999'dan bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşmiş olması özellikle dikkat çekicidir.

Çin imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre hafif bir artışla 51,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Uzmanlar, Hindistan GSYİH'sının içinde bulunduğumuz mali yıl içerisinde son 3 yılın en düşük değerini alarak %7'nin altında gerçekleşebileceği öngörüsünde bulunmuştur. Büyümenin %7'nin üzerinde gerçekleşmesinde ise özel sektör harcamalarının ve altyapı yatırımların büyük önem taşıdığı belirtilmektedir.

HSBC yayımladığı bir raporda, Hindistan'ın önümüzdeki 10 yıl içerisinde Almanya ve Japonya'yı geride bırakarak dünyanın en büyük ilk 3 ekonomisi arasında olmak yönünde ciddi potansiyel sahibi olduğunu belirtmiştir. Ancak, söz konusu potansiyelin değerlendirilebilmesi için Hindistan'ın yapısal reformlara, ekonomik ve politik istikrara daha fazla önem vermesi gerektiği kaydedilmiştir.

Hindistan imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre dikkat çekici bir artış kaydederek 51,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

G. KORE

Güney Kore Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen para kurulu toplantısında gösterge faiz oranı %1,25 oranında sabit bırakılmıştır. 2016 yılı Haziran ayından beri gösterge faiz oranında değişikliğe gitmeyen Güney Kore Merkez Bankası, beklentilere uygun olarak faizi yine sabit tutmuştur.

Kuzey Kore gerginliği Güney Kore'yi olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Güney Kore'nin Kuzey Kore'ye karşı ABD ile ortak bir tutum içerisinde yer alması ve iki ülkenin birlikte askeri tatbikatlarda bulunması, gerginliğin artacağı ve sıcak bir savaşa dönüşeceği yönündeki endişeleri güçlendirmektedir.

Güney Kore imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre hafif bir artışla 49,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Uzun zamandır ekonomik ve politik krizlerle boğuşan Brezilya'da toparlanma işaretleri görülmeye başlanmıştır. Ancak, uzmanlar söz konusu toparlanmanın tüketicilerin harcama artışlarından kaynaklandığını ve dönemsel nitelikte bir toparlanma olduğunu belirtmektedir. Söz konusu dönemsellik itibariyle, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings uzmanları, Brezilya'nın 2017 ve 2018 büyüme oranlarını sırasıyla %0,5'ten %0,4'e ve %1,9'dan %1,7'ye revize etmişlerdir.

Bu açıdan, Brezilya ekonomisindeki toparlanmayı sürekli hale getirmek için daha ciddi atılımlara ve yapısal reformlara gereksinim duyulduğu anlaşılmaktadır.

Brezilya imalat PMI değeri, Ağustos ayında son 3 ayın en yüksek değerini alarak 50,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

RUSYA

Rusya GSYİH'sı Temmuz'da bir önceki aya kıyasla 1,4 puan azalarak %1,5'e gerilemiştir. Rusya Ekonomi Bakanlığı'nca konuya ilişkin yapılan açıklamada büyümedeki ekonomik yavaşlamanın ana nedeni olarak; tarım, sanayi ve ticaretteki azalma gösterilmiştir. İnşaat sektöründeki toparlanmanın ise ekonomik büyümeye destek sağladığı kaydedilmiştir.

Rusya Merkez Bankası, gerçekleştirdiği son toplantıda gösterge faiz oranını %9,0'dan %8.50'ye indirmiştir. Beklentilere uygun olan ve bu yıl ikinci kez gerçekleşen söz konusu indirim, Rusya Merkez Bankası'nın parasal genişlemeye devam ettiğini göstermektedir.

Enflasyon beklentilerinin rekor düzeyde düşmesi, faiz kararında etkili olmuştur. Rusya imalat PMI değeri, Ağustos ayında bir önceki aya göre gerileme kaydederek 51,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE

Morgan Stanley, beklentilerin üzerindeki kredi genişlemesini gerekçe göstererek Türkiye'nin 2017 yılına ilişkin büyüme tahminini %3,3'ten %4,3'e yükseltmiştir. Bununla birlikte inşaat sektörünün büyümede giderek artan payı ve kredilerin ekonomik büyümeye olan marjinal etkisinin azalmasının büyüme üzerinde risk yaratabileceği belirtilmiştir.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings de Türkiye'deki büyüme oranlarına dikkat çekmiş ve üçüncü çeyrekte büyüme verilerinin daha güçlü olacağını belirtmiştir. Büyüme oranlarındaki olumlu gidişata ilişkin özellikle Hükümet tarafından alınan tedbirlerin etkili olduğuna vurgu yapılmıştır. Bu açıklama itibariyle, ekonominin bu yılın sonunda %4,7, 2018 ve 2019'da ise %4,1 seviyesinde büyümesinin beklendiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's de Türkiye'nin 2017 büyüme tahminini %2,6'dan %3,7'ye revize etmiştir.

Türkiye imalat PMI değeri, Ağustos ayında son 6 yılın en yüksek değerini alarak 55,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

BÜYÜME

	Dönem	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	GSYH (Zincirlenmiş hacim endeksi, 2009=100)	Zincirlenmiş hacim endeksi ve değişim oranları		Yerleşik hanehalklarının ve hanehalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların tüketimi (%)	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları (%)	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu (%)	Mal ve Hizmet İhracatı (%)	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı (%)
				Gelişme hızı (%)	İmalat Sanayi Gelişme hızı (%)					
2016	I	563.891	140,1	4,8	7,8	2,5	12,4	6,2	1,9	2,8
	II	631.233	155,7	4,9	4,8	5,2	15,0	2,0	-1,7	7,1
	III	666.176	161,8	-0,8	-3,1	0,5	5,8	0,3	-9,4	2,1
	IV	747.226	173,4	4,2	5,7	6,3	6,1	1,2	2,5	2,9
	Yıllık	2.608.526	157,8	3,2	3,8	3,7	9,5	2,2	-1,9	3,7
2017	I	649.538	147,5	5,2	5,9	3,6	9,7	3,0	10,9	0,7
	II	734.211	163,6	5,1	6,0	3,2	-4,3	9,5	10,5	2,3

2017 yılının ikinci çeyreğinde büyüme, %5,1 ile neredeyse piyasa beklentileri doğrultusunda gerçekleşmiştir. 2016 yılı büyümesi %3,2, 2017 yılı ilk çeyrek büyümesi de %5,2 olarak güncellenmiştir. 2017 yılı ikinci çeyrek büyümesi takvim etkisinden arındırılmış endekse göre, son 8 çeyrekte en yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

2017 yılı ikinci çeyrekte yatırımlar %9,5 büyüme göstermiştir. Ancak, inşaat yatırımları %25 büyürken; makine ve teçhizat yatırımları %8,6 azalarak son 4 çeyrektir aşağı yönlü seyrini bu dönemde de sürdürmüştür. İnşaat harcamalarında yaşanan artışın etkisiyle, yatırım harcamaları %2,9 katkı sağlamıştır.

Bunun dışında, mal ve hizmet ithalatı %2,3 artış göstermiştir. Turizmde yaşanan toparlanma eğilimi ve mal ihracatındaki %7,3'lük artış yurtdışı pazarlarında yaşanan sorunlar ve dünya ekonomisindeki konjonktürel gelişmelere rağmen, ihracatı %10,5 düzeyinde yukarı çekmeyi başarmıştır. Yılın ikinci çeyreğinde döviz kurlarındaki artışın etkisi ile de, Türkiye ihracat ve özel tüketim ile büyümüştür. Aynı dönemde büyümeye özel tüketim harcamaları %1,9 katkısı sağlamıştır. Tüketim harcamalarında iç talebi hareketlendiren atılımlarında etkisiyle dayanıklı mallara yönelik harcamalar 2017 yılı ikinci çeyrekte de artarak devam etmektedir. Büyümeyi destekleyen öncü sektörlerinden olan hizmetler sektöründe de turizmdeki toparlanma etkili olmuş ve büyümeye olumlu katkı sağlamıştır. 2017 yılı ikinci çeyrekte sanayi sektöründe %6,3 büyürken, makine ve teçhizat yatırımlarının gerilemesi, imalat sanayiye yönelik yeni stratejiler geliştirilmesi gerektiğinin sinyalini vermektedir. Sanayi sektörünün 2017 yılı ikinci çeyrekte büyümeye %1,3 katkısı olmuştur.

Yılın ikinci çeyreğinde %4,3 düşüş gösteren kamu tüketim harcamaları, kamunun tüketimden yatırımlara yöneldiğini işaret etmektedir. Bu durum bütçedeki dengelerin sağlaması adına önemli bir gelişme olarak ortaya çıkmaktadır.

Devletin ekonomiyi destekleyici reformları gerçekleştirmesiyle, 2017 yılının ileri dönemlerinde de özel tüketim harcamalarının ve net ihracatın desteklediği büyümenin yine bu düzeylerde gerçekleşeceği öngörülmektedir.

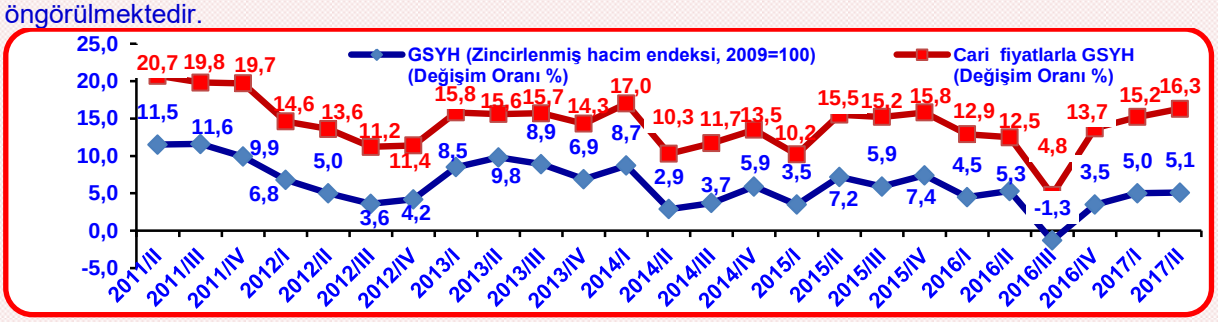

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Ağustos	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Yıllık	8,05	10,68	3,03	16,34	1,69	23,98
Yıllık Ort.	7,98	9,66	4,51	12,05	8,36	18,48
Aylık	-0,29	0,52	0,08	0,85	0,88	0,87

2017 yılı Ağustos ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %10,68, Yİ-ÜFE'de %16,34 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,52 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,85 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %17,38 ile ulaştırma grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; gıda ve alkolsüz içecekler %11,97, sağlık %11,66, eğlence ve kültür %11,19 ve lokanta ve oteller %11.07 ile en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,43 ve on iki aylık ortalamalara göre %10,25 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,89 oranında, imalat sanayi sektörü %0,86 oranında, elektrik ve gaz sektörü %0,77 oranında ve su sektörü %0,36 oranında artmıştır. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %17,94 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

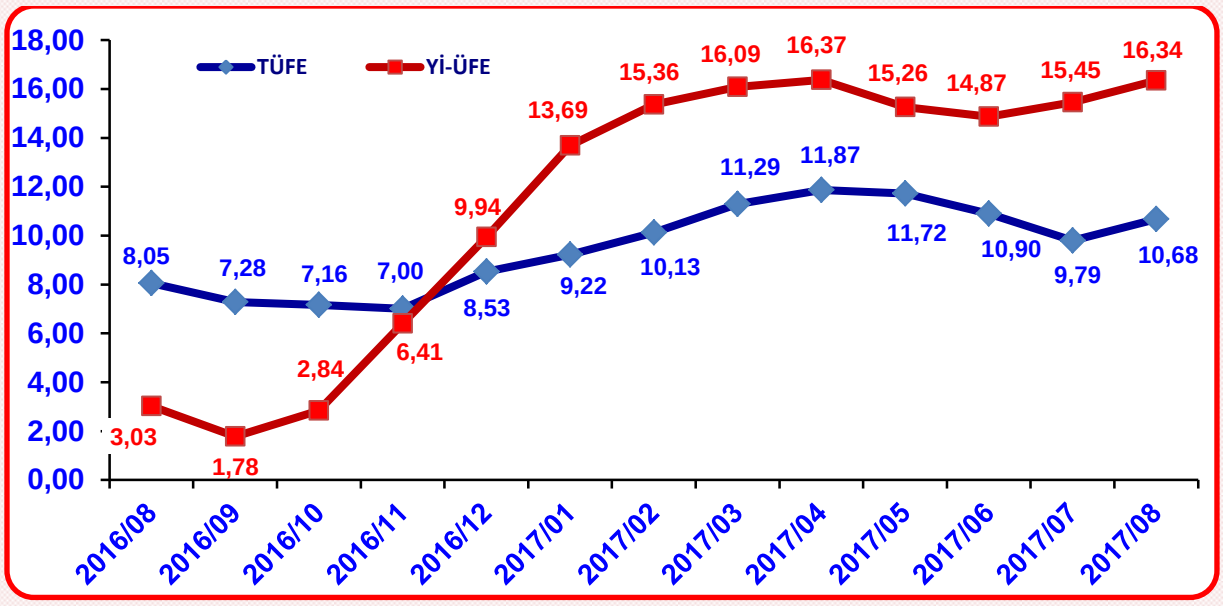

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

TEMMUZ 2017	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
(2010=100)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	136,9	25,7	136,5	14,5	134,6	2,3
Madencilik ve Taşocakçılığı	114,6	6,7	113,3	0,8	106,8	-2,6
İmalat Sanayi	134,9	28,8	134,8	16,0	135,2	2,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	160,2	16,3	158,9	11,7	144,0	4,8

Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2017 yılı Temmuz ayında %25,7 oranında, takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda %14,5 oranında yükselmiştir. 2017 yılı Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,8 oranında, imalat sanayi sektörü %16 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü %11,7 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2017 yılı Temmuz ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %3,7 ile enerjide gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %17,3 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %13,9 ile tütün ürünleri imalatı ve %11,9 ile mobilya imalatı izlemiştir. En fazla azalış; %6,6 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %5,4 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatı ve %3,4 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı izlemiştir.

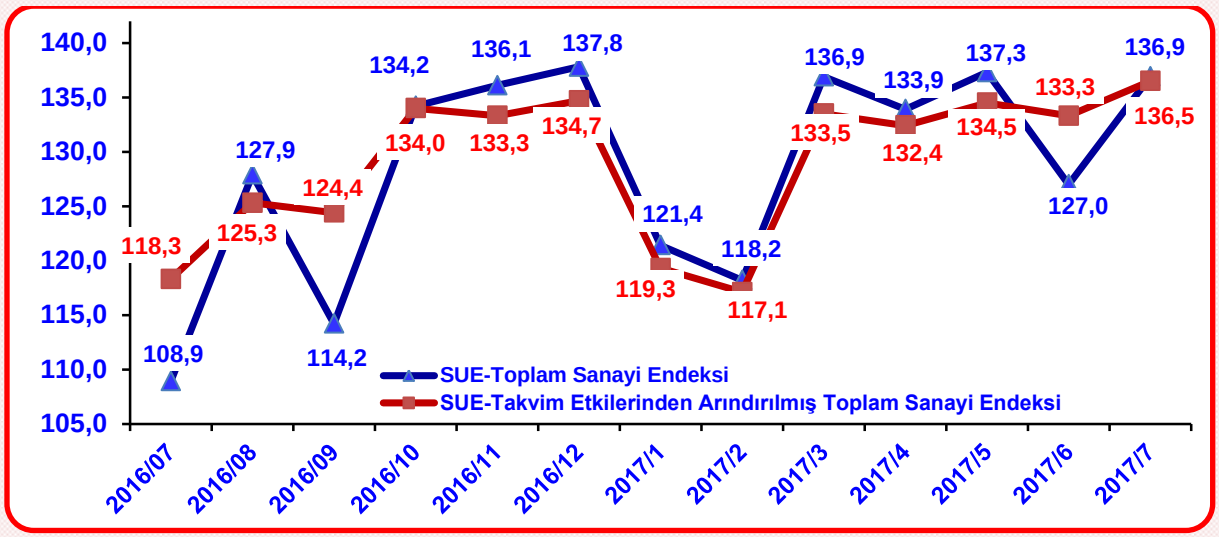

KAPASİTE KULLANIM ORANI

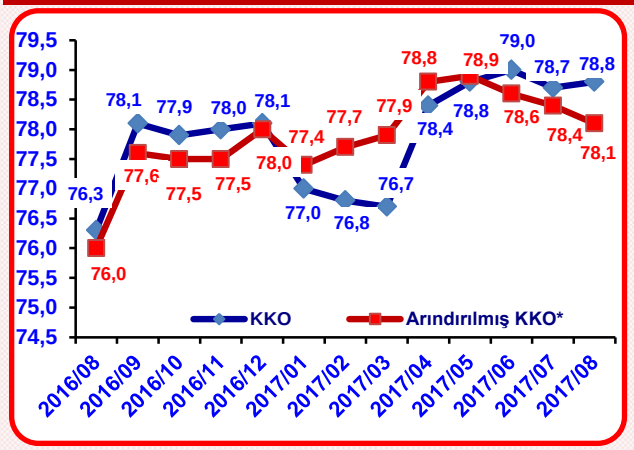

2017 yılı Ağustos ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 0,1 puan artarak %78,8 ile yatay seyrini korumuştur.

Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %85,4, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %84,7, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı %84,5 ve ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %84,4 ile 2017 yılı Ağustos ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

Haziran 2016-2017	Toplam	
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler	2016	2017
Nüfus (Bin kişi)	58.686	59.855
İşgücü (Bin kişi)	30.778	31.954
İstihdam (Bin kişi)	27.651	28.703
Tarım	5.577	5.757
Tarım dışı	22.074	22.946
İşsiz (Bin kişi)	3.127	3.251
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.908	27.901
İşgücüne katılma oranı (%)	52,4	53,4
İstihdam oranı (%)	47,1	48,0
İşsizlik oranı (%)	10,2	10,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	12,2
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	57,5	58,6
İstihdam oranı (%)	51,5	52,5
İşsizlik oranı (%)	10,4	10,4
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,3	12,3
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,4	20,6
Ne Eğitimde ne istihdamda olanların oranı*	23,8	24,0

**Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.*

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2017 yılı Haziran ayında işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre değişim göstermeyerek %10,2 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 52 bin kişi artmıştır. İşsizlik oranı; erkeklerde %8,6 kadınlarda %13,5 oranında kaydedilmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %12,3, işsiz sayısı 3 milyon 251 bin kişidir. Genç nüfusta işsizlik oranı %20,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yani her 4 gençten biri işsizdir.

2017 yılı Haziran ayında istihdam edilenlerin %20,1'i tarım, %18,8'i sanayi, %7,6'sı inşaat ve %53,6'sı hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Haziran 2017	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.098	3.079	2.094	10.513	19.783
Kadın	1.285	2.678	77	4.879	8.920
Toplam	5.383	5.757	2.171	15.392	28.703

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Temmuz		12 Aylık Kümülatif 2017
	2016	2017	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-2.435	-5.121	-37.112
SERMAYE HESABI	11	11	6
FİNANS HESABI	-471	-4.199	-32.830
Doğrudan Yatırımlar (net)	-736	-1.057	-8.959
Portföy Yatırımlar (net)	-1.473	-570	-14.467
Diğer Yatırımlar (net)	3.427	-173	1.355
Rezerv Varlıklar (net)	-1.689	-2.399	-10.759
Net Hata ve Noksan	1.953	911	4.276

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı 2017 yılı Temmuz ayında 5,1 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşmiştir. Bu dönemde cari açık geçen yılın aynı ayına göre iki kat artış göstermiştir. Cari açığı, artan turizm gelirleri aşağı çekmeye çalışsa da, artan dış ticaret açığı ve parasal olmayan altın ithalatı cari açığın genişlemesinde etkili olmuştur. Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, 37,1 milyar Dolar ile Eylül 2015'den bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

2017 yılı Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre, turizm gelirleri %34 oranında artarak 2,7 milyar Dolar, net turizm gelirleri ise, %40 oranında artarak 2,3 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır.

2017 yılı Temmuz ayında cari açığın finansmanında bir önceki aya oranla 1,1milyar dolarlık sermaye girişi ile pozitif yönde katkı sağlamıştır.

Sene başından beri pozitif seyrini koruyan Portföy yatırımlarında 2017 yılı Temmuz ayında 570 milyon Dolar sermaye girişi yaşanmış olup, yıl geneline göre sınırlı kalmıştır. Net doğrudan yatırımlar cari açığın finansmanında 2017 yılı Temmuz ayında 1,1 milyar Dolar, 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde 4,3 milyar Dolar dolarlık sermaye girişi ile pozitif yönde katkı sağlamıştır. Diğer yatırımlarda ise, 2017 yılı Temmuz ayında 173 milyon Dolarlık sermaye girişi kaydedilmiştir.

Rezerv varlıklar, 2017 yılı Temmuz ayında 2,3 milyar Dolar sermaye girişi ile olumlu seyrini sürdürmüştür. Aynı dönemde net hata ve noksan kaleminde de 911 milyon Dolar ile sermaye girişi yaşanmıştır.

Dış ticaret açığının yükselmesi cari dengeyi yukarı yönlü baskılarken; turizm gelirlerinde toparlanma cari açığı kısmen sınırlandırmaktadır.

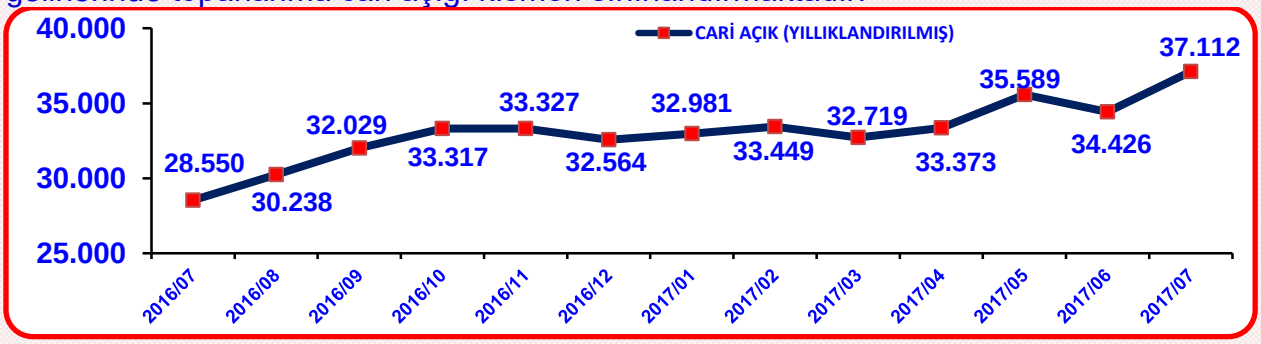

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi	Ekonomi Güven Endeksi
2016			
Ağustos	102,2	74,4	92,3
Eylül	106,1	74,3	97,0
Ekim	101,0	74,0	94,4
Kasım	103,5	68,9	95,1
Aralık	97,6	63,4	89,2
2017			
Ocak	97,0	66,9	85,7
Şubat	105,9	65,7	91,5
Mart	108,9	67,8	96,1
Nisan	111,2	71,3	99,5
Mayıs	109,2	72,8	100,5
Haziran	112,4	70,0	98,9
Temmuz	109,5	71,3	103,4
Ağustos	110,7	71,1	106,0

Reel Kesim Güven Endeksi; 2017 yılı Ağustos ayında, 1,2 puan artarak 110,7 seviyesine yükselmiştir.

Tüketici Güven Endeksi, 2017 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,2 oranında sınırlı oranda azalarak 71,1 ile yatay seyrini korumuştur.

Ekonomi Güven Endeksi 2017 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,6 oranında artarak 106 ile Temmuz 2012'den bu yana son 5 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Endeksteki bu artış inşaat, imalat sanayi, hizmetler ve perakende ticaret sektörlerinden kaynaklanmıştır. Aynı zamanda endekslerdeki bu yükseliş devlet tarafından ekonomiyi destekleyici yönde hayata geçirilen uygulamaların olumlu etkilerinin yansımalarını göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde 4,9 milyar TL fazla veren bütçe, 2017 yılı Ocak-Ağustos döneminde 25,2 milyar TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %10,9 oranında artarak 408,7 milyar TL, bütçe giderleri ise %19,3 oranında artarak 433,8 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2017 yılı Ocak-Ağustos döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %15,2 oranında artarak 343,5 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %20,6 oranında artarak 395,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde 40,3 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı ayında 13 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK-AĞUSTOS		Değişim Oranı (%)
	2016	2017	
Bütçe Giderleri	363.539	433.836	19,3
Faiz Hariç Giderler	328.102	395.658	20,6
Faiz Giderleri	35.437	38.179	7,7
Bütçe Gelirleri	368.409	408.652	10,9
Vergi Gelirleri	298.090	343.511	15,2
Bütçe Dengesi	4.870	-25.184	-617,1
Faiz Dışı Denge	40.307	12.994	-67,8

DIŞ TİCARET

Milyon ABD $		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak-Temmuz	2016	81.434		114.353		76.761		-32.919		71,2
	2017	**90.061**	**10,6**	**129.807**	**13,5**	**96.176**	**25,3**	**-39.746**	**20,7**	**69,4**
Temmuz	2016	9.850		14.695		9.806		-4.845		67,0
	2017	**12.641**	**28,3**	**21.484**	**46,2**	**15.912**	**62,3**	**-8.843**	**82,5**	**68,8**

2017 yılı Temmuz ayında ihracat, 2016 yılı Temmuz ayına göre %28,3 oranında artarak 12,6 milyar Dolar, ithalat da %46,2 oranında artarak 21,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 2017 yılı Temmuz ayında %82,5 oranında artarak 8,8 milyar Dolar gerçekleşirken; 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre %20,7 oranında artarak 39,8 milyar Dolara yükselmiştir. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ihracat, 2016 yılı aynı dönemine göre, %10,6 oranında artarak 90,1 milyar Dolar, ithalat da %13,5 oranında artarak 129,9 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır.

2016 yılı Temmuz ayında %51,4 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2017 yılı Temmuz ayında %47,4 olmuş; 2017 yılı Temmuz ayında, 2016 yılının aynı ayına göre, AB'ye yapılan ihracat 5,9 milyar Dolar kaydedilmiştir.

2017 yılı Temmuz ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.073 milyon $) olurken; bu fasılı "kıymetli ve yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar" (1.316 milyon $); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.076 milyon $); "örme giyim eşyası ve aksesurları" (774 milyon $) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (597 milyon $) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (2.909 milyon $); "kıymetli ve yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar" (2.794 milyon $); "Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.468 milyon $); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.735 milyon) ve "demir ve çelik" (1.583 milyon $); ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2017 yılı Temmuz ayında İzmir'in ihracatı 2016 yılının aynı ayına göre, %24,02 oranında artarak 718 milyon Dolar, ithalatı da %22,14 oranında artarak 798 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı Temmuz ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2016 yılının aynı ayına göre, %23,9 oranında artarak 1,23 milyar Dolar, ithalatı da %33,07 oranında artarak 1,35 milyar Dolar olarak kaydedilmiştir.

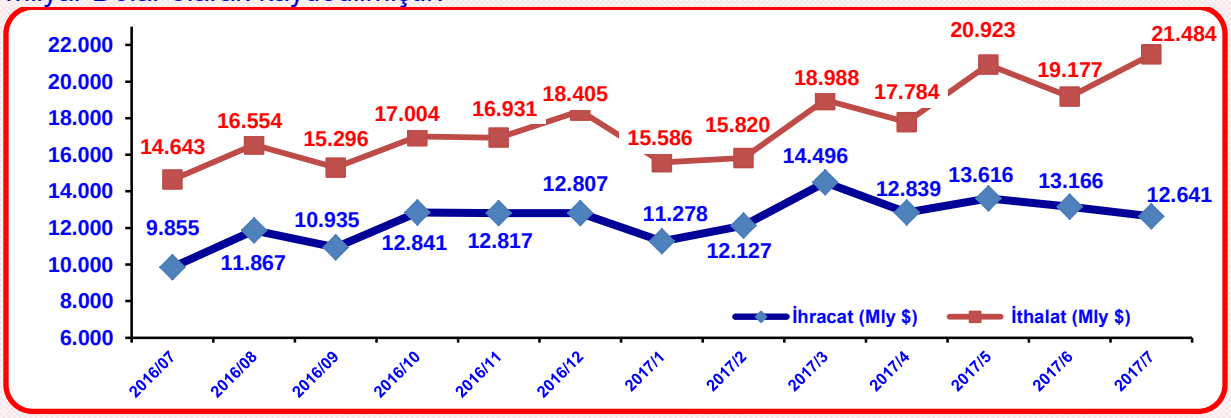

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

BÜYÜME	2012	2013	2014	2015	2016	2017/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	1.569.672	1.809.713	2.044.466	2.338.647	2.608.526	734.211
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	4,8	8,5	5,2	6,1	3,2	5,1
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	2,3	9,3	6,1	5,9	3,8	6,0
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Haz.17**
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	24.821	25.524	25.933	26.621	27.205	28.703
İstihdam Oranı (%)	45,4	45,9	45,5	46,0	46,3	48,0
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.518	2.747	2.853	3.057	3.330	3.251
İşsizlik Oranı (%)	9,2	9,7	9,9	10,3	10,9	10,2
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	11,5	12	12	12,4	13	12,2
ENFLASYON (%)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Ağu.17**
Yİ-ÜFE (yıllık)	2,45	6,97	6,36	5,71	9,94	16,34
YD-ÜFE (yıllık)	-1,13	16,15	2,63	10,9	17,73	23,98
TÜFE (yıllık)	6,16	7,4	8,17	8,81	8,53	10,68
DIŞ TİCARET (Milyon $)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Tem.17**
İhracat	152.462	151.803	157.610	143.889	142.544	90.061
İthalat	236.545	251.661	242.177	207.234	198.617	129.807
Dış Ticaret Dengesi	-84.083	-99.859	-84.567	-63.395	-56.073	-39.746
Cari İşlemler Dengesi	-47.962	-63.621	-43.597	-32.118	-32.615	-25.958
TEŞVİKLİ YATIRMLAR	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Tem. 17**
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	62.528	96.350	64.976	99.385	97.846	58.745
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.993	4.631	3.929	4.533	97.846	4.378
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Ağu.17**
Kurulan Şirket Sayıları	107.219	108.930	126.635	114.691	106.452	80.499
Kapanan Şirket Sayıları	47.978	37.273	39.051	32.762	31.938	21.700
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Haz.17**
Şirket Sayısı (Adet)	4.251	3.775	4.696	5.593	5.587	2.522
Yatırım Tutarı (Milyon $)	13.628	12.896	12.828	17.550	12.307	4.902
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar $)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Haz.17**
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-136,3	-171,2	-179,2	-180,4	-205,3	-205,5
BORÇLANMA (Milyar $)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017/I**
Dış Borç Stoku	339,5	389,7	401,7	395,9	404,9	412,4
Kamu	104,0	115,9	117,7	113,1	119,7	122,9
Özel	228,4	268,6	281,6	281,4	284,4	288,7
KREDİLER (Milyar $)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Tem.17**
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	170,7	197,9	212,3	214,6	216,9	230,1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Tem.17**
Toplam Sanayi	2,4	3,5	3,5	2,9	1,8	14,5
İmalat Sanayi	2,3	4,4	3,1	3,3	1,4	16,0
KAPASİTE KULLANIMI (%)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Ağu.17**
Kapasite Kullanım Oranı	76,5	76,7	75,0	76,8	77,4	78,8
GÜVEN ENDEKSLERİ	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Ağu.17**
Reel Kesim Güven Endeksi	106,6	106,6	104,6	103,5	105,2	110,7
Tüketici Güven Endeksi	75,8	76	72,5	66,3	69,5	71,1
Ekonomi Güven Endeksi	104,1	103,9	99,0	96,6	93,9	106,0
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Tem.17**
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	140,1	153,1	172,7	187,2	200,4	251,2
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Ağu.17**
Bütçe Dengesi	-29.412	-18.543	-23.370	-23.525	-29.258	-25.184
PROTESTOLU SENET	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Tem.17**
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.075	1.092	1.004	1.000	1.017	541
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	6.949	7.494	8.221	10.081	12.288	7.080
KARŞILIKSIZ ÇEK	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Oca.-Tem.17**
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	943	748	674	776	778	283
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	407	299	236	225	217	59
BORSA VE DÖVİZ	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Eyl.17**
BIST 100 Endeksi	64.982	77.315	76.306	79.901	77.587	107.742
Euro/$	1,29	1,33	1,33	1,11	1,11	1,20

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

NÜFUS-GÖÇ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nüfus (Bin)	3.451	3.525	3.606	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,9	4,9	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (‰)	15,0	18,9	20,6	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	-
TR Nüfus Artış Hızı (‰)	13,1	14,5	15,9	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	-
Net Göç Hızı (‰)	7,20	6,97	2,91	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	5,6	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	48	52	56	55	58	59	59	61	59	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.171	1.170	1.303	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	31,5	28,0	30,4	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	47,6	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	314	346	397	422	432	490	466	470	513	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	26,8	29,6	30,5	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	156	227	231	243	247	276	243	262	254	-
İşsizlik Oranı (%)	11,8	16,2	15,1	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,4	17,2	16,4	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	-
ENFLASYON (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/8
TÜFE (yıllık)	5,84	8,91	7,25	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	11,4
DIŞ TİCARET (Milyon $)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
İhracat	7.823	6.119	6.682	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	5.046
İthalat	8.313	6.268	8.419	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	5.505
Dış Ticaret Dengesi	-490	-149	-1.737	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-459
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	3.917	3.694	3.920	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.111
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,9	6,0	5,9	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,6
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/II
Kapasite Kullanım Oranı	57	51	62,25	70	63	60	55	64	63	72
PROTESTOLU SENETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	74.760	77.761	55.098	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	26.536
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,7	4,9	4,5	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	391	459	319	245	367	463	510	571	775	426
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
Belge Adedi	136	105	167	188	209	215	186	208	230	212
Yatırım (Milyon TL)	1.011	651	1.890	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	3.874
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,04	2,39	3,01	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	6,6
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	-	4,0	1,9	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,8
ENERJİ TÜKETİMİ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/4
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm^3)	2.342	1.957	2.342	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	1.504
MALİ / FİNANS	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/8
Bütçe Gelir/Gider	4,17	3,59	3,99	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,54	10,20	10,77	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,5
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (%)*	74,6	72,4	87,9	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	120,4
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	6,2	6,2	5,9	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,4	6,0	5,9	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,1
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	2,12	1,80	1,35	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/8
Kurulan Şirket Sayısı	3.094	2.710	3.253	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	2.991
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,3	6,5	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,2
Kapanan Şirket Sayısı	805	803	860	943	1.094	1.095	991	740	644	509
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,7	7,7	7,5	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/6
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.256	1.391	1.540	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.477
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	6,0	5,9	6,0	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,5
MARKA-PATENT SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	1.983	2.302	1.931	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	3.936
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5,6	5,6	6,0	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,6
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	25	21	34	31	42	59	55	86	96	170
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	7,4	4,6	5,3	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	5,6
TURİZM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.034	1.057	1.156	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	410
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,9	3,9	4,1	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4
TARIMSAL ÜRETİM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	2.769	2.675	3.375	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	-	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	1,2	3,9	4,2	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	-	-
İŞ KAZALARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/8
İş Kazasında Ölenlerin TR İçindeki Payı (%)	6,0	4,6	5,4	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,1
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/7
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	4,9	6,5	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0

**Çeyreklik açıklanmakta olup, II. çeyrek verileridir. **Aylık bazda olanlar tescil değil, başvuru verileridir.*

ÜLKE İNCELEMELERİ XXI : KATAR DEVLETİ

Ekonomik Yapı

Geçmişte, Ortadoğu'nun gelir düzeyi oldukça düşük ve yoksul bir ülkesi olarak anılan Katar, gerçekleştirdiği atılımlarla kişi başına düşen milli gelir açısından dünyanın en zengin 4. ülkesi konumuna yükselmeyi başarmıştır. 1971'de İngiltere'den bağımsızlığını kazanan ve 90'lı yıllara kadar petrol krizinin getirdiği maddi zorluklarla mücadele etmek zorunda kalan Katar, 1995'den sonra ekonomik ve sosyal alanda başlattığı reformlarla dikkat çekici bir atılım sağlamıştır.

Söz konusu ekonomik zenginleşmenin temelinde artan petrol gelirleri ve ülkenin sahip olduğu geniş doğalgaz rezervleri yatmaktadır. Dünyanın doğalgaz rezervlerinin yaklaşık yüzde 15'ine sahip olan Katar, bu alanda 3. sıradadır.

Gerçekleştirilen yapısal reformlar sadece ekonomi alanında sınırlı kalmamış; politik, sosyal ve kültürel alanlarda da ciddi atılımlar gerçekleştirilmiştir. Eğitime ayrılan yüksek bütçeyle, nitelikli istihdamın oluşturulmasına katkı sağlanmıştır. Ekonomik zenginleşmeyle birlikte, yoğun bir dışa açılma ve yabancılar için yatırım fırsatları sunma stratejisi izleyen Katar, bu yönleriyle küresel arenada dikkat çekici bir konuma yükselmiştir.

Tarım sektörünün oldukça düşük bir paya sahip olduğu ülkede tüm tarım arazileri devlete aittir. Tarımın bu düşük payı sebebiyle Katar, gıda gereksiniminin neredeyse tamamını ithalat yoluyla gidermektedir.

Tarımın düşük payına karşın, sanayi ve hizmetler sektörü ise oldukça gelişmiş durumdadır. Sanayi anlamında yeraltı kaynaklarının zenginliğine bağlı olarak, doğalgaz ve petrol üretimi dikkat çekmektedir. Doğalgaz ihracatı, toplam ihracat içinde yüzde 40 gibi ağırlıklı bir paya sahiptir. Bununla birlikte, doğalgazdan petrol ürünleri üretilmesini sağlayan teknoloji alanında da önemli adımlar atılmıştır. Ayrıca, gayrimenkul alanında gerçekleştirilen pek çok yatırım projesi inşaat sanayinin de gelişmesini sağlamıştır. 2022 FIFA Dünya Kupası'nın Katar'da gerçekleştirilecek olması sebebiyle; ulaşım, inşaat ve altyapı alanlarında pek çok yeni yatırıma başlanmıştır.

Devletin gelirlerinin yüzde 60'ı petrole ve petrol ürünlerine dayandığından, ekonomi petrol fiyatındaki dalgalanmalardan ciddi bir biçimde etkilenmektedir. Özellikle, son yıllarda petrol fiyatlarındaki düşüşler ekonomiyi olumsuz yönde etkilemiştir. Bu açıdan ekonomik yapıyı çeşitlendirmek ve petrole olan bağımlılığı azaltmak diğer enerji çeşitlerinde de yeni yatırımlar oluşturulmaya çalışılmaktadır.

İş yapma kolaylığı endeksinde 83./190. sırada yer alan Katar düşük risk ve maliyetleri ile iş ve finansal açıdan yatırımcılara önemli avantajlar sunmaktadır. Özellikle ilk defa iş kurmak isteyenler için önemli fırsatların olması, ülkenin bir girişimcilik cenneti olarak anılmasını sağlamıştır.

Enerji, imalat sanayi, madencilik, sağlık, eğitim, turizm, gıda, kozmetik, bilgi teknolojileri, spor ve eğlence hizmetleri, temel yatırım yapılabilir sektörler olarak belirlenmiştir. Elektrik, su ve enerji kullanımında indirimler, vergi indirimleri, yer tahsisinde sağlanan kolaylıklar ve istihdam destekleri, yatırımlarda dikkati çeken başlıca teşviklerdir.

Türkiye – Katar İlişkileri

İki ülke arasındaki ilişkiler köklü bir geçmişe sahiptir. Ekonomik ve ticari alanda olduğu kadar politik alandaki ilişkilerde de işbirliği anlayışı hakimdir. Özellikle, 2014-2016 yılları arasında karşılıklı olarak gerçekleştirilen resmi ziyaretlerde çok sayıda anlaşma ve protokol imzalanmıştır. Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması ve yatırımların karşılıklı teşviki anlaşması, ikili ilişkiler alanında özellikle dikkat çekmektedir. Anlaşmalar sonucunda, Katar'a çok sayıda Türk firma tarafından yatırım yapıldığı gibi Katar'dan da Türkiye'ye önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-Katar ihracatında başlıca kalemler inşaat malzemeleri, tekstil ürünleri, mobilya ürünleri, gıda ürünleri, doğal taşlar ve mücevher ürünleri, beyaz eşya ürünleri ve otomotiv yan sanayi ürünleri iken; ithalatta başlıca kalemler ise işlenmemiş alüminyum, kimyasal maddeler, plastik ve plastik mamulleridir.

2017 Katar diplomatik krizinde Türkiye'nin Katar'ı destekleyici tutumu, iki ülke arasındaki ekonomik ve politik ilişkilerin korunmasını sağlamıştır. Türk firmalar için inşaat, gıda, plastik, kağıt, tıbbi malzeme, ilaç ve medikal sektörleri yatırımcılar açısından öncelikli düzeydedir ve önemli fırsatlar sunmaktadır. İki ülke arasındaki yatırımların pekiştirilmesi amacıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından Ağustos 2017'de İzmir'de gerçekleştirilen karşılıklı görüşmelere çok sayıda Katar'lı ve Türk firma katılmış, yeni işbirliklerinin temeli atılmıştır.

KATAR ÜLKE PROFİLİ (2016)

Nüfus (Milyon Kişi)	2,6
Nüfus Artış Hızı (%)	3,5
GSYİH (Milyar Dolar)	152
GSYİH (%)	2,2
Kişi Başı GSİYH (Dolar)	59.330
Enflasyon Oranı (%)	2,7
İşsizlik Oranı (%)	0,1
İhracat (Milyar Dolar)	72,4
İhracatta İlk 5 Ülke	Japonya, G.Kore, Hindistan, Çin, BAE
Temel İhracat Ürünleri	Petrol, Doğalgaz, Plastik, Alüminyum, Gübre, Organik kimyasallar
İthalat (Milyar Dolar)	63,5
İthalatta İlk 5 Ülke	Çin, ABD, BAE, Almanya, Japonya
Temel İthalat Ürünleri	Makine, Motorlu araçlar, Elektronik ekipmanlar, Demir ve çelik ürünleri
Cari Denge (% GSYİH)	-2,2
İmalat Sanayi (% GSYİH)	9,0
Tarım (%GSYİH)	0,2
Hizmetler (%GSYİH)	47,6
Sanayi (% GSYİH)	52,2

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

KATAR KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2016)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar $)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar $)
Mineral yakıtlar ve yağlar	46,7	Havacılık ve uzay ürünleri	5,0
Plastik ve plastikten ürünler	2,4	Makine ve aksamları	3,9
Alüminyum ve alüminyumdan ürünler	1,2	Motorlu araçlar	2,7
Gübre	1,1	Elektrikli makine ve ekipmanları	1,9
Organik kimyasallar	0,9	Diğer yerde sınıflandırılmamış mallar	1,3
Inorganik kimyasallar	0,6	Kıymetli taş ve madenler	1,2
Diğer yerde sınıflandırılmamış mallar	0,5	Demir ve çelik ürünleri	0,9
Kıymetli taş ve madenler	0,5	Mobilya ve ürünleri	0,7
Tuz ve sülfür	0,3	Maden ve maden cevherleri	0,5
Demir ve çelik	0,2	Plastik ve plastikten ürünler	0,4

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – KATAR TİCARET PROFİLİ (2016)

Fasıl adı	Türkiye'nin Katar'a İhracatı (Milyon $)	Fasıl adı	Türkiye'nin Katar'dan İthalatı (Milyon $)
Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları	40	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	139
Özel amaçlı makineler	28	Ana kimyasal maddeler	105
Hava ve uzay taşıtları	27	Rafine edilmiş petrol ürünleri	11
Mobilya	27	Diğer kimyasal ürünler	5
Deniz taşıtları	24	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	4

Kaynak: TÜİK